

מילים ליד קברו של נוקי ז"ל

אנחנו נפרדים מעוד אחד מן הוותיקים של קיבוץ זה, מעוד אחד שלנו וכל ישותו היו שטרים כנוף הגליל ובחקלאות, שכל-כך קשה לעסוק בה. נוקי שיין הפך מסטודנט לרוקחות לעובד אדמה וראה בחקלאות לא רק מקצוע, אלא ייעוד. והוא השקיע את כל כוחו וכל מרצו כחזון הציוני ובחלום החלוצי במקום זה, עד שלפני עשרים ואחת שנה הייתה בו מחלה הסרטן. מעטים מכני קיבוץ זוכרים את נוקי לפני שהמחלה האיומה הזאת השאירה בו את אותותיה - איש חזק, טרקטוריסט מעולה, מי שהקים את ענף הכרם וטיפח אותו בכל כוחותיו, עד שהתנאים של אזורנו לאדמתנו הביאו לסגירתה.

דרכו של נוקי ודרכי אני השתלבו לפני ארבעים ושבע שנה, כשירדתי מרכבת בחנה דומה לצעצוע בכפר אנגלי נידח. נוקי, שהקדים אותי כבואי להכשרת "שמריהו", בא לאסוף אותי מתחנת הרכבת ולהוביל אותי לעולם חדש, להכשרה חקלאית, לחברת צעירות וצעירים יהודים, שניסו לחיות כקיבוץ לכל דבר באזור כפרי באנגליה של מלחמת העולם השנייה. נוקי היה חזק ובטוח, תקיף בעושותיו ובעל קול נאה, שהשמיע לשמחת הרזורים והעורבים, כשחרש או דיסקט בשדות.

כאן בקיבוץ היה נוקי בתחילה אחד מאנשי הפלחה הנערצים, שעבדו במרחק רב מן הקיבוץ באזור ג'וון שלידי מגידו. הגיע היום ונוקי הגשים חלומו: אחרי הכשרה באילת-השחר הוא שקד על הקמת אחד הענפים החקלאיים הראשונים והרציניים - הכרם. הוא עסק ככול: בקריאת חומר מקצועי, כסיקול, בחפירת בורות, בשתילה, דישון, השקאה ובציר. הכרם היה כעצם מעצמותיו, כבשר מבשרו, והוא ואלה שעבדו איתו לא עשו שחבון של שעות ומי לא עבד איתו? הרי באותם הימים הלכנו לגיוס כבציר בשעות המוקדמות של הבוקר, לפני שהתפזרנו לענפים הרגילים שלנו. היה זה מפגש חברתי של עבודה וויכוחים מכל הסוגים בצינת הבוקר. לראות את אשכולות הענבים ארוזים בחיכות הנערמות אחת-על-גבי השנייה נסך בנו תקווה. אחרי שהוחלט לחסל את הכרם - דבר שהעציב את נוקי יותר מכל אחד אחר - המשך לעבוד במטע בגיזום, בקטיף וכטרקטוריסט. ידעתי נחרצת וחריפה - מפנף בידיו כדי להדגיש נקודה. נוקי היה אחד החקלאים הטובים של כפר הנשיא.

נוקי ואיריין התחתנו והקימו משפחה. נוקי היה בעל נאמן ואב מסור, שנאבק למען חינוכם של ילדיו באותו מרץ שהשקיע בעבודתו. ילדיו ראו בו לא רק אבא אוהב, אלא אוצר כלום של ידע ככל שטח ובכל מקצוע.

ואז פגעה מחלת הסרטן באיש המרץ והחוזק. הרופאים לא חלו תקוות רבות בסיכוייו להתגבר על המחלה, אבל נוקי - כעקשנות האופיינית לו - נלחם עם המחלה וניצח. הניצח-חון לא היה מושלם, אם המחלה לא ויתרה בקלות והשאירה בנוקי את עקבותיה: נוקי סבל במשך השנים מכאבים וחולשות, שמעטים ידעו על קיומם. החקלאי נאלץ לעזוב את השדה ואת המטע.

נוקי היה אחד המאמינים באורח החיים הקיבוצי ואמר שרק חברה מתחשבת כמו שלנו היתה מסוגלת לאפשר לו לחיות בה כשווה בין שווים, אחרי שהסרטן פגע ביכולתו להרום. הוא דבק בעקרונות וסבל מזה שחולשתו מנעה ממנו לעשות כמו אחרים.

הגורל המר היכה בו שוב, כשנתגלה גידול כמוח שחייב אותו לעבור ניתוח. לא ידעו לפני הניתוח, אם הגידול ממאיר או לא. נוקי ניגש לניתוח בטקט ובתקווה, אבל אחרי מאבק עיקש נכנע.

כאן, במקום המשקיף על השטח שהיה פעם הכרם האהוב עליו, אנחנו נפרדים בצער מאדם, מחבר, מבעל עקרונות, מרף בתולדות היישוב הזה. אין לנו מילים לנחם את אייריין, חולה, רמה ונועם. יהי זכרו ברוך.